

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 14. syyskuuta 2017
(OR. en)

15864/12
ADD 1 REV 2 DCL 1

WTO 348
SERVICES 66
FDI 27
COASI 179
OC 625

TURVALLISUUSLUOKITUKSEN POISTAMINEN

Asiakirja: 15864/12 ADD1 REV2 RESTREINT UE/EU RESTRICTED

Päivämäärä: 29. marraskuuta 2012

Muuttunut jakelu: Julkinen

Asia: Neuvotteluohjeet Japanin kanssa tehtävää vapaakauppasopimusta varten

---

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena toisinto asiakohdassa mainitusta asiakirjasta, jonka turvallisuusluokitus on poistettu.

Tämän asiakirjan teksti on sama kuin edellisen toisinnon teksti.

EUROOPAN UNIONIN
NEUVOSTO

Bryssel, 29. marraskuuta 2012 (03.12)
(OR. en)

15864/12
ADD 1 REV 2

RESTREINT UE/EU RESTRICTED

WTO 348
SERVICES 66
FDI 27
COASI 179
OC 625

ILMOITUS

Lähettiläjä: Neuvoston pääsihteeristö

Vastaanottaja: Valtuuskunnat

Asia: Neuvotteluohjeet Japanin kanssa tehtävää vapaakauppasopimusta varten

---

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena ulkoasioiden (kauppa) neuvostossa 29. marraskuuta 2012 hyväksytty lopullinen versio Japanin kanssa tehtävää vapaakauppasopimusta koskevista neuvotteluohjeista.

**NEUVOTTELUOHJEET
JAPANIN KANSSA TEHTÄVÄÄ VAPAAKAUPPASOPIMUSTA VARTEN**

A. SOPIMUKSEN LUONNE JA SOVELTAMISALA

1. Sopimus sisältää yksinomaan sopimuspuolten välillä sovellettavia kauppaa ja kauppaan liittyviä aloja koskevia määräyksiä.
2. Sopimuksen on oltava kunnianhimoinen, kattava, tasapainoinen ja täysin Maailman kauppajärjestön (WTO) sääntöjen ja velvoitteiden mukainen. Neuvottelut käydään ja saatetaan päätökseen ottaen asianmukaisesti huomioon WTO:sta johtuvat sitoumukset.
3. Sopimuksessa on määrättävä asteittaisesta ja vastavuoroisesta tavaroiden ja palveluiden kaupan sekä sijoitusten vapauttamisesta. Lisäksi siinä on oltava sääntöjä kauppaan liittyvien kysymysten sääntelystä.
4. Sopimuksen on sisällettävä velvoitteita aloilla, jotka kuuluvat kummankin sopimuspuolen keskustasoa alempien viranomaisten ja yksikköjen toimivaltaan.

B. EHDOTUS SOPIMUKSEN SISÄLLÖKSI

JOHDANTO-OSA JA YLEISET PERIAATTEET

5. Johdanto-osassa palautetaan mieliin, että kumppanuus Japanin kanssa perustuu yhteisiin periaatteisiin ja arvoihin, jotka on esitetty vuoden 1991 yhteisessä julistuksessa sekä vuoden 2001 toimintasuunnitelmassa (vuonna 2001 laadittu EU:n ja Japanin toimintasuunnitelma "Shaping our common future") ja sen jälkeen esitetyissä julistuksissa ja toimintasuunnitelmissa. Lisäksi siinä on mainittava muun muassa seuraavat seikat:
  - unionin ulkoisen toiminnan periaatteet ja tavoitteet,
  - sopimuspuolet sitoutuvat kestävään kehitykseen ja siihen, että kansainvälisen kaupan avulla myötävaikutetaan kestävä kehityksen taloudellisiin, yhteiskunnallisiin ja ympäristönäkökohtiin, joita ovat muun muassa taloudellinen kehitys, täysi ja tuottava työllisyys ja kelvolliset työolot kaikille sekä ympäristön ja luonnonvarojen suojeleminen ja säilyttäminen,
  - sopimuspuolet sitoutuvat sopimukseen, joka noudattaa täysimääräisesti niiden WTO:sta johtuvia oikeuksia ja velvoitteita,

- sopimuspuolilla on oikeus toteuttaa toimenpiteitä, joita tarvitaan oikeutettujen poliittisten tavoitteiden saavuttamiseksi sopimuspuolten asianmukaiseksi katsoman suojatason pohjalta edellyttäen, että tällaiset toimenpiteet eivät merkitse perusteetonta syrjintää tai kansainvälisen kaupan peiteltyä rajoittamista,
- tavoite, jonka mukaan sopimus luo kahden sopimuspuolen välille uuden taloussuhteiden ilmapiirin ja ennen kaikkea edellytykset kaupan ja sijoitusten kehittämistä varten,
- kumpikin sopimuspuoli pyrkii ottamaan huomioon ne erityiset haasteet, joita pienillä ja keskisuurilla yrityksillä on kaupan ja sijoitusten kehityksen edistämässä,
- sopimuspuolet sitoutuvat olemaan yhteydessä kaikkiin asian kannalta merkityksellisiin eturyhmiin, yksityisen sektorin ja kansalaisyhteiskunnan organisaatiot mukaan lukien.

1. TAVOITTEET

6. Sopimuksessa on vahvistettava yhteinen tavoite koko tavaroiden ja palveluiden kaupan ja sijoittautumisoikeuden asteittaisesta ja vastavuoroisesta vapauttamisesta olennaisilta osin, noudattaen täysimääräisesti WTO:n sääntöjä ja erityisesti GATT-sopimuksen XXIV artiklaa ja GATS-sopimuksen V artiklaa. Erityisesti olisi kiinnitettävä huomiota tullien ulkopuolisten esteiden poistamiseen, sillä ne haittaavat sopimuspuolten pääsyä toistensa markkinoille.
7. Sopimuksessa on tunnustettava, että kestävä kehitys on sopimuspuolten perimmäinen tavoite, ja että ne pyrkivät varmistamaan kansainvälisten ympäristö- ja sosiaalialalla tehtyjen sopimusten ja standardien noudattamisen ja helpottamaan sitä. Sopimuksessa on tunnustettava, että sopimuspuolet eivät edistä kauppaa tai suoria ulkomaisia sijoituksia heikentämällä omaa ympäristö-, työ- tai työterveys- ja työturvallisuuslainsäädäntöään tai standardejaan tai löysentämällä keskeisiä työelämän normeja tai lakeja, joilla pyritään suojaamaan ja edistämään kulttuurien moninaisuutta.

Sopimuksen taloudellisia, sosiaalisia ja ympäristöllisiä vaikutuksia tarkastellaan riippumattomassa kestävässä kehitykseen kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa (SIA), jonka komissio suorittaa samaan aikaan neuvottelujen kanssa ja joka viimeistellään ennen lopullisen sopimuksen parafointia. SIA pyrkii selventämään sopimuksen mahdollisia vaikutuksia kestävässä kehitykseen ja ehdottamaan (kaupallisia ja ei-kaupallisia) toimenpiteitä, joilla voidaan maksimoida sopimuksen hyödyt ja ehkäistä tai minimoida mahdolliset kielteiset vaikutukset.

2. TAVARAKAUPPA

8. Tuonti- ja vientitullit

Sopimuksen tarkoituksena on poistaa tuontitullit, molemmin puolin vaikutukseltaan vastaavat maksut ja muut esteet kaikilta toisen sopimuspuolen alueelta tulevilta tavaroilta. Tavoitteena on kaupan mahdollisimman suuri vapauttaminen. Useimmat tullitariffit on poistettava heti sopimuksen voimaantulon jälkeen pitäen kuitenkin mielessä, että tullitariffien poistamisen ja tullien ulkopuolisten esteiden poistamisen on tapahduttava välttämättä samanaikaisesti, jotta sopimus olisi tasapainoinen ja kumpaakin osapuolta hyödyttävä. Sellaisia arkaluonteisia tuotteita, joille voidaan myöntää siirtymäkausi, olisi oltava mahdollisimman vähän. Siirtymäkausi saisi periaatteessa kestää enintään seitsemän vuotta, ja kaikkein arkaluonteisimpia tuotteita, esimerkiksi autoja varten, joille voidaan harkita pitempiä siirtymäkausia, olisi oltava erityismääräykset.

Tullien vähentämisneuvottelut on käytävä EU:n ja Japanin neuvottelujen käynnistämispäivänä soveltamien kaikkia koskevien tullien perusteella. Sopimuspuolet sopivat neuvottelujen käynnistämispäivästä lähtien, että tullitariffien korottamista ei oteta huomioon neuvotteluissa. Sopimuksessa tarjotaan mahdollisimman hyvin edellytykset aikaistaa täysimääräisiä vapauttamissitoumuksia, ympäristöalan tavarat ja palvelut mukaan luettuina. Sopimuksen on taattava yhdenmukaisuus niiden etujen kanssa, jotka Japani myöntää neuvotteluissa muiden merkittävien kauppakumppaniensa kanssa. Sopimuksessa on tarjottava EU:n tuotteille vähintään yhtäläinen kohtelu verrattuna kohteluun, jonka Japani myöntää muiden sopimuspuolten kanssa tekemissään voimassa olevissa tai tulevilla sopimuksissa.

Kaikki vientitullit tai -verot ja muut vaikutuksiltaan vastaavat toimenpiteet on kiellettävä eikä tällaisia uusia toimenpiteitä saa ottaa käyttöön.

9. Vienti- ja tuontirajoitukset

Sopimuksella kielletään kaikki sopimuspuolten välistä kauppaa koskevat kiellot ja rajoitukset, joita ei voida perustella jäljempänä esitettävillä yleisillä poikkeuksilla. Lisäksi sopimuksessa määrätään tuonti- ja vientilupia koskevien sääntöjen tiukentamisesta.

10. Tullien ulkopuoliset kaupan esteet

EU:n ja Japanin välisen vapaakauppasopimuksen neuvotteluissa yksi tärkeimmistä tavoitteista on tullien ulkopuolisten kaupan esteiden kokonaisvaltainen ja tehokas poistaminen, joka on omiaan parantamaan markkinoille pääsyä ja luomaan eurooppalaisille yrityksille tasavertaiset toimintaedellytykset Japanissa.

Tämän tavoitteen toteuttamiseksi sopimuksen on sisällettävä EU:n kannalta keskeisillä aloilla erityismääräyksiä ja -menettelyjä, joilla voidaan tosiasiallisesti poistaa tullien ulkopuoliset esteet ja torjua uusia tällaisia esteitä sekä varmistaa markkinoille pääsy tehokkaammin kuin laaja-alaisten sääntöjen kautta tapahtuu.

Erityishuomiota vaativia kysymyksiä ovat muun muassa kysymykset, jotka mainitaan EU:n ja Japanin kauppaja- ja talouskysymyksiä koskevan selvityksen yhteiseen raporttiin liitettyssä, tullien ulkopuolisia kaupan esteitä koskevassa esimerkkiluettelossa.

Niillä aloilla, joilla tullien ulkopuolisten esteiden poistaminen on ratkaisevan tärkeää markkinoille pääsyn varmistamiseksi, sopimuksen olisi sisällettävä erityisiä tällaisia tulleja koskevia liitteitä silloin, kun se on tarpeellista tai hyödyllistä kyseisten tavoitteiden toteuttamisen kannalta. Tällaisia aloja pitäisi olla muun muassa autoteollisuus, rautatiet, sähkö- ja elektroniikkalaitteet, lääkinnälliset laitteet, lääkkeet, kemikaalit ja elintarvikkeet.

Erityisesti autoteollisuuden osalta sopimuspuolten on hyväksyttävä tarvittavat UNECE-säännöt sen varmistamiseksi, että toisen osapuolen alueelta peräisin olevat moottoriajoneuvot ja niiden osat ja järjestelmät hyväksytään toisen osapuolen markkinoille ilman testausta, varmentamista tai merkitsemistä koskevia lisävaatimuksia. Erityisesti viejäpuolen antamaa vaatimustenmukaisuustodistusta on pidettävä riittävänä todistuksena tyyppihyväksynnästä.

Sopimuksen on sisällettävä verosyrjinnän kieltämistä koskevat määräykset. Sopimuksessa olisi myös oltava sovittelumekanismi tullien ulkopuolisiin kaupan esteisiin liittyvien erimielisyyksien ratkaisemisen helpottamiseksi.

Sopimuksessa on määrättävä selkeästi ja tiukasti, että Euroopan unionin toteuttama tuontitullien poistaminen ja Japanin toteuttama tullien ulkopuolisten kaupan esteiden poistaminen tapahtuvat vastavuoroisesti rinnakkain. Tämä tarkoittaa, että ennen tuontitullien poistamista tarkistetaan, että tullien ulkopuoliset esteet on tosiasiallisesti poistettu.

11. Alkuperäsäännöt

Sopimukseen on liitettävä pöytäkirja, jossa esitetään alkuperäsäännöt ja määrätään hallinnollisesta yhteistyöstä. Pöytäkirjassa on otettava huomioon EU:n vakiomuotoiset preferenssialkuperäsäännöt ja Euroopan unionin tuottajien edut.

12. Petostentorjuntatoimet

Tehostettua hallinnollista yhteistyötä käsittelevässä sopimuslausekkeessa esitetään ne menettelyt ja asianmukaiset toimenpiteet, joita sopimuspuolet voivat toteuttaa, jos havaitaan hallinnollisen yhteistyön puutteellisuutta tulliasioissa, säännönvastaisuuksia tai petoksia.

13. Hallinnollisten virheiden käsittely

Sopimukseen on myös sisällytettävä määräyksiä, joiden mukaan sopimuspuolten on yhdessä tarkasteltava mahdollisuutta hyväksyä asianmukaisia toimenpiteitä siinä tapauksessa, että toimivaltaiset viranomaiset ovat tehneet virheitä etuuskohteluun oikeuttavien alkuperäsääntöjen soveltamisessa.

14. Tekniset määräykset, standardit ja vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyt

Sen lisäksi, että sopimuksessa vahvistetaan kaupan teknisiä esteitä koskevaan WTO:n sopimukseen perustuvat sopimuspuolten velvollisuudet, sen on myös sisällettävä lisämääräyksiä, joilla helpotetaan toisen pääsyä markkinoille. Sopimuksessa on erityisesti esitettävä yleiset periaatteet (kuten suhteellisuusperiaate, kohtuuttomien rajoitusten kielto, syrjintäkielto) ja määräyksiä, joissa hyödynnetään ja täydennetään WTO:n sääntöjä. Tavoitteena on muun muassa lisätä avoimuutta, edistää hyvää sääntelykäytäntöä, ottaa käyttöön asiaa koskevat kansainväliset standardit, varmistaa teknisten määräysten yhteensopivuus ja johdonmukaisuus kansainvälisten standardien pohjalta ja pyrkiä sovittamaan testausta ja varmentamista koskevia vaatimuksia yhteen esimerkiksi soveltamalla vaatimustenmukaisuuden arvioinnissa riskiperusteista lähestymistapaa (mm. käyttämällä vaatimustenmukaisuusvakuutuksia niillä aloilla, joilla se on mahdollista ja asianmukaista) ja edistää akkreditointimenettelyjen käyttöä. Sopimuksella on myös pyrittävä parantamaan tiedon levitystä maahantuojille ja viejille.

Neuvotteluissa on myös tutkittava mahdollisuuksia lisätä yhteistyötä standardien, teknisten määräysten ja vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjen alalla.

Vastavuoroista tunnustamista koskevan voimassa olevan sopimuksen toimivuutta olisi tarkasteltava, jotta voidaan parantaa sopimuksen täytäntöönpanoa ja tehostaa yhteistyötä. Vastavuoroista tunnustamista koskevaa sopimusta voitaisiin tarkistaa sopimuksen hallinnoinnin ja menettelyjen yksinkertaistamiseksi, ja sen soveltamisalaa voitaisiin laajentaa tuotteiden, vaatimusten ja vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjen osalta.

15. Terveys- ja kasvinsuojelutoimet

Neuvotteluissa on noudatettava neuvoston 20. helmikuuta 1995 hyväksymiä neuvotteluohjeita (neuvoston asiakirja 4976/95). Lisäksi sopimuksessa on viitattava erinäisiin terveys- ja kasvinsuojelutoimien soveltamista koskevan WTO:n sopimuksen yleisiin periaatteisiin, kuten suhteellisuusperiaatteen, perusteettomien viivästysten kieltoon, avoimuuteen ja syrjintäkieltoon, joita sopimuspuolten on tarkoitus soveltaa keskinäisessä kaupassaan helpottaakseen pääsyä toistensa markkinoille siten, että samalla turvataan ihmisten, eläinten ja kasvien terveys. Sopimuksen olisi pyrittävä vahvistamaan kahdenvälisesti terveys- ja kasvinsuojelutoimista tehdyn WTO:n sopimuksen mukaiset oikeudet ja velvollisuudet.

Sopimuksessa on oltava mekanismi, jonka avulla ehkäistään ja poistetaan tarpeettomia kaupan esteitä sekä varmistetaan terveys- ja kasvinsuojelusääntöjen sujuva ja tehokas soveltaminen lisäämällä toiminnan avoimuutta ja parantamalla oikeusvarmuutta ja johdonmukaisuutta. Sopimuksella on erityisesti pyrittävä minimoimaan terveys- ja kasvinsuojelutoimien kielteiset vaikutukset sääntely-yhteistyön avulla, edistämällä kansainvälisten standardien käyttöä koskevaa tietojenvaihtoa (Maailman eläintautijärjestö, kansainvälinen kasvinsuojeluyhteisö, Codex Alimentarius) ja parantamalla luottamusta kauppaan sovellettaviin terveys- ja kasvinsuojelusääntöihin. Tässä suhteessa tärkeitä kysymyksiä ovat elintarvikkeiden tuotantolaitosten ennakkoluettelointi, sopimuspuolten taudeista ja tuholaisista vapaan aseman tunnustaminen ja aluejaon periaate sekä eläinten että kasvien tuholaisien osalta siten, että ulkorajoilla säilytetään samalla olennaiset vähimmäistarkastukset. Sopimuksessa on myös vahvistettava asianmukaiset järjestelyt, joilla helpotetaan markkinoille pääsyyn liittyvien kysymysten ja erimielisyyksien ratkaisemista.

Sopimuksessa olisi myös tutkittava mahdollisuuksia vahvistaa asianmukaiset edellytykset eläinten hyvinvointia koskevalle osapuolten keskinäiselle yhteistyölle.

16. Yleiset poikkeukset

Sopimuksessa on oltava yleinen poikkeuslauseke GATT-sopimuksen XX ja XXI artiklan mukaisesti.

17. Suojalausekkeet

Vapauttamissitoumusten maksimoimiseksi ja välttämättömän suojelun varmistamiseksi ottaen huomioon arkaluonteisten alojen, esimerkiksi auto-alan, erityispiirteet, sopimukseen sisältyy kahdenvälinen suojalauseke, jolla kumpi tahansa sopimuspuoli voi poistaa osittain tai kokonaan etuuskohtelut, jos jonkin tuotteen tuonnin kasvu toisen sopimuspuolen alueelta aiheuttaa tai uhkaa aiheuttaa vakavaa haittaa sen omalle teollisuudelle.

18. Polkumyynti- ja tasoitustoimenpiteet

Sopimuksessa on oltava polkumyynti- ja tasoitustoimenpiteitä koskeva lauseke, jonka mukaan kumpi tahansa sopimuspuoli voi toteuttaa asianmukaisia toimenpiteitä polkumyyntiä ja/tai tasoitustoimenpiteiden alaisia tukia vastaan vuoden 1994 GATT-sopimuksen VI artiklan täytäntöönpanoa koskevan WTO:n sopimuksen tai tukia ja tasoitustulleja koskevan WTO:n sopimuksen mukaisesti. Sopimuksessa on myös oltava EU:n sääntöjen ja aiempien sopimusten mukaisesti sitoumuksia, jotka menevät WTO:n tällä alalla antamia sääntöjä pidemmälle (esimerkkeinä yleisen edun tarkastelu ja alhaisemman tullin sääntö, ylimääräiset kuulemiset).

3. PALVELUIDEN KAUPPA, SJOITTAUTUMINEN JA SJOITUSSUOJA

Palveluiden kauppa ja sijoittautuminen

19. Sopimuksessa on määrättävä sijoittautumisen ja palveluiden kaupan asteittaisesta, kokonaisvaltaisesta ja vastavuoroisesta vapauttamisesta kaikilla talouden aloilla mahdollisimman suurten markkinoillepääsymahdollisuuksien varmistamiseksi. Määräysten on oltava asiaa koskevien WTO:n sääntöjen ja erityisesti GATS-sopimuksen V artiklan mukaiset. Tämä ei kuitenkaan saa estää jättämästä joitakin määrältään rajattuja palvelusektoreita vapautussitoumusten ulkopuolelle. Tämän luvun ei pidä kattaa audiovisuaalipalveluja.

Neuvottelujen ulkopuolelle on jätettävä julkista valtaa käytettäessä tarjottavat palvelut siten kuin ne on määritelty GATS-sopimuksen I-3 artiklassa.

20. Sopimuspuolten on sovittava sijoittautumista koskevista puitteista, jotka perustuvat avoimuuden, syrjintäkiellon, markkinoillepääsyn ja vakauden periaatteisiin

Sopimuspuolten on sovittava, että ne antavat näiden puitteiden nojalla toisen sopimuspuolen yrityksille, tytäryhtiöille ja sivuliikkeille yhtä hyvän kohtelun niiden sijoittautuessa sopimuspuolen alueelle kuin sopimuspuolen omille yrityksille, tytäryhtiöille tai sivuliikkeille, ottaen kuitenkin asianmukaisesti huomioon tiettyjen erityisalojen herkkyyden.

21. Neuvotteluissa on käsiteltävä markkinoillepääsyn esteitä ja kansallisen kohtelun rajoittamista kaikilla talouden aloilla ja kaikissa palvelumuodoissa ottaen asianmukaisesti huomioon tiettyjen erityisalojen herkkyys. Neuvotteluissa on myös pyrittävä luomaan sääntelyjärjestelyjä, joita tarvitaan kaupan tueksi ja helpottamaan sitä. Sopimuksessa on vahvistettava puitteet, joiden avulla voidaan neuvotella sopimuksia ammattipätevyyden vastavuoroisesta tunnustamisesta.

22. EU:n sijoittajille ja palveluntarjoajille on myönnettävä vähintään yhtäläinen kohtelu kuin minkä tahansa kolmannen maan sijoittajille ja palveluntarjoajille palveluiden rajatylittävän tarjoamisen ja sijoittautumisoikeuden osalta.

23. Sopimuksella ei pidä sulkea pois mahdollisuutta panna täytäntöön sellaisia palvelujen tarjontaa koskevia poikkeuksia, jotka ovat perusteltavissa asiaan liittyvillä WTO:n säännöillä (GATS-sopimuksen XIV ja XIV a artikla). Komission olisi lisäksi varmistettava, ettei sopimus millään tavalla estä sopimuspuolia soveltamasta maahantuloa ja oleskelua sekä työskentelyä ja työehtoja koskevia kansallisia lakejaan, määräyksiään ja vaatimuksiaan edellyttäen, että ne eivät niitä soveltaessaan mitätöi tai heikennä sopimuksesta koituvaa hyötyä.

Sijoitussuoja

24. Tavoite: sopimuksessa on määrättävä
- eurooppalaisten sijoittajien mahdollisimman korkeatasoisesta oikeudellisesta suojasta ja oikeusvarmuudesta Japanissa,
  - niiden eurooppalaisten suojelunormien edistämisestä, jotka voivat lisätä Euroopan vetovoimaa ulkomaisten sijoitusten kohteena,
  - sijoittajien tasapuolisista toimintaedellytyksistä Japanissa ja EU:ssa,
  - jäsenvaltioiden kahdenvälisistä investointisopimuksista saamien kokemusten ja parhaiden käytänteiden hyödyntämisestä, mukaan lukien riitojenratkaisun alalla,
  - siitä, ettei sopimus vaikuta EU:n ja jäsenvaltioiden oikeuteen omaksua ja panna täytäntöön toimivaltuuksiensa puitteissa toimenpiteitä, jotka ovat tarpeen oikeutettujen poliittisten tavoitteiden saavuttamiseksi esimerkiksi sosiaali-, ympäristö- ja turvallisuusasioiden tai kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden alalla syrjimättömällä tavalla. Sopimuksessa on kunnioitettava EU:n ja sen jäsenvaltioiden politiikkoja, joiden tarkoituksena on kulttuurisen monimuotoisuuden edistäminen ja suojeleminen.

Tavoitteena on sisällyttää vapaakauppasopimuksen sijoitussuojaa koskevaan lukuun jaetun toimivallan alat, esimerkiksi arvopaperisijoitukset, riitojenratkaisu sekä omaisuus- ja pakkolunastusnäkökohdat.

25. **Soveltamisala:** sijoitussuojaa koskevan sopimuksen luvun on katettava sijoittajat ja sijoitukset laajasti, teollis- ja tekijänoikeudet mukaan lukien, riippumatta siitä, onko sijoitus tehty ennen sopimuksen voimaantuloa vai sen jälkeen.
26. **Kohtelua koskevat normit:** neuvotteluissa on pyrittävä sisällyttämään sopimukseen erityisesti seuraavat kohtelua koskevat normit ja säännöt, muita pois sulkematta:
- a) oikeudenmukainen ja tasapuolinen kohtelu, mukaan lukien kohtuuttomien, sattumanvaraisten tai syrjivien toimenpiteiden kieltö,
  - b) perusteeton kansallinen kohtelu,
  - c) perusteeton suosituimmuskohtelu,
  - d) suoja suoraa ja epäsuoraa pakkolunastusta vastaan, mukaan lukien oikeus riittävän, asianmukaisen ja tehokkaan korvauksen saamiseen,

- e) sijoittajien ja sijoitusten täysimääräinen suoja ja turva,
- f) muut tehokkaat suojelumääräykset, kuten ns. yleislauseke (*umbrella clause*),
- g) sijoittajien vapaus siirtää pääomia ja maksuja,
- h) sijaantuloa koskevat säännöt.

27. **Täytäntöönpano:** sopimuksessa on pyrittävä määräämään tehokkaasta ja ajanmukaisesta sijoittajan ja valtion välisestä riitojenratkaisumenettelystä. Sopimuksessa on määrättävä valtioiden välisestä riitojenratkaisumenettelystä, mutta siinä ei pidä puuttua sijoittajien oikeuteen turvautua sijoittajan ja valtion välisiin riitojenratkaisumenettelyihin. Sopimuksessa on tarjottava sijoittajille laajalti erilaisia välitysmenettelyjä, joita on nykyään tarjolla jäsenvaltioiden kahdenvälisen investointisopimusten perusteella.
28. **Suhde sopimuksen muihin osiin:** sijoitussuojaa on käsiteltävä omassa luvussaan, erillään markkinoille pääsyä koskevista sitoumuksista, joita käsitellään muualla sopimuksessa. Markkinoille pääsyä koskevat sitoumukset voivat tarvittaessa sisältää sääntöjä, jotka koskevat suorituskykyä koskevia vaatimuksia.
29. Kaikkien keskushallintoa alempien viranomaisten ja yksiköiden (kuten maakuntien tai kuntien) olisi tosiasiallisesti noudatettava tämän sopimuksen sijoitussuojaa koskevan luvun määräyksiä.

4. JULKISET HANKINNAT

30. Sopimuksella on oltava mahdollisimman pitkälle tähtäävät tavoitteet pyrittäessä täydentämään julkisia hankintoja koskevan tarkistetun sopimuksen kattavuutta (hankintayksiköt, sektorit, kynnsarvot, palveluhankintasopimukset ja erityisesti julkiset rakennusurakat). Sopimuksella on pyrittävä myöntämään tehostettu vastavuoroinen pääsy julkisten hankintojen markkinoille kaikilla hallinnon tasoilla (valtakunnallisella, alue- ja paikallistasolla) perinteisellä sektorilla sekä julkisten palvelujen alalla, jotta voidaan kattaa asianomaiset tällä alalla toimivat yritykset, ja samalla varmistaa, että kohtelu ei ole epäedullisempi kuin alueelle sijoittautuneille toimittajille myönnettävä kohtelu. Sopimuksessa on oltava sääntöjä ja järjestelyjä, jotka koskevat sellaisia tullien ulkopuolisia kaupan esteitä, jotka vaikuttavat kielteisesti sopimuspuolten julkisten hankintojen markkinoihin, mukaan lukien esteet, jotka koskevat tarjousmenettelyjä, teknisiä eritelmiä, oikeussuojakeinoja ja liiketoiminnasta erotettavia olemassa olevia osia (*carve-outs*), mukaan lukien pk-yrityksiä koskevat suosituimmuuskohtelujärjestelmät. Tarkoituksena on keventää ja yksinkertaistaa menettelyjä ja lisätä niiden avoimuutta ja helpottaa siten markkinoille pääsyä. Sopimukseen olisi kuuluttava asianmukainen tutkintamenettely. Erityistä huomiota olisi kiinnitettävä syrjintäkieltoon ja rautateiden, lähiliikenteen ja kaupunkiliikenteen eri sektoreiden hankintojen vastavuoroiseen avaamiseen julkisia hankintoja koskevan sopimuksen (GPA) neuvottelemisen yhteydessä EU:n ja Japanin välillä 15. joulukuuta 2011 tehdyn järjestelyn pohjalta. Neuvotteluissa olisi erityisesti oltava tavoitteena EU:n toimittajien markkinoille pääsyä ehkäisevien kaikkien mielivaltaisten teknisten esteiden ja pysyvästi liiketoiminnasta erotettavien osien (*carve-outs*) tehokas poistaminen, mukaan lukien ne, jotka johtuvat GPA-sopimuksen toiminnan turvallisuutta koskevasta lausekkeesta, sekä avoimuuden ja syrjimättömyyden periaatteiden täysimääräinen soveltaminen rautateitä, kaupunkiratoja ja kaupunkiliikennettä koskeviin hankintoihin.

5. KAUPPA JA KILPAILU

31. Sopimuksessa on oltava kilpailua koskevia määräyksiä, joissa käsitellään kilpailusääntöjä ja niiden täytäntöönpanoa.
32. Sopimuksessa on oltava valtiontukea koskevia määräyksiä. Lisäksi siinä on käsiteltävä valtion monopoleja, valtionyrityksiä ja yrityksiä, joille on uskottu erityisiä ja yksinoikeuksia.
33. Sopimuksessa on oltava kummankin sopimuspuolen sitoumus pitää voimassa kattava lainsäädäntö ja pitää toiminnassa viranomaisen, joka panee tämän lainsäädännön tehokkaasti täytäntöön avoimella ja syrjimättömällä tavalla.

6. TEOLLIS- JA TEKIJÄNOIKEUDET

34. Sopimuksessa on oltava sääntöjä, joilla varmistetaan teollis- ja tekijänoikeuksien tehokas ja riittävä suoja ja täytäntöönpano. Sääntöjen on myös täydennettävä ja kehitettävä edelleen teollis- ja tekijänoikeuksien kauppaan liittyvistä näkökohdista tehtyä sopimusta (TRIPS). Sopimuksessa on myös käsiteltävä muun muassa tekijänoikeutta ja lähioikeuksia, tavaramerkkejä, maantieteellisiä merkintöjä, teollismalleja, patentteihin liittyviä kysymyksiä, internetpalvelujen tarjoajien vastuuta sekä siviili- ja hallintotoimenpiteitä ja rajavalvonnan täytäntöönpanoa. Sopimuksessa on oltava määräyksiä maantieteellisistä merkinnöistä, jotta voidaan varmistaa maataloustuotteiden (mukaan lukien viinit, väkevät alkoholijuomat ja elintarvikkeet) korkeatasoinen todellinen tunnustaminen ja suoja TRIPS-sopimuksen 23 artiklan mukaisesti ja taata tällainen suoja tietyille maantieteellisille merkinnöille. Näissä määräyksissä olisi varmistettava maantieteellisten merkintöjen ex officio -suoja ja käsiteltävä mahdollisia aikaisempaan käyttöön, generisiin nimiin ja käännöksiin liittyviä kiistoja. Kaikilla sopimuksen soveltamisalaan kuuluvilla maantieteellisillä merkinnöillä on oltava viimeistään sopimuksen voimaantulopäivänä tosiasiallinen suoja. Sopimuksessa on määrättävä EU:n ja Japanin välisestä yhteistyöstä teollis- ja tekijänoikeuksien alalla muun muassa teollis- ja tekijänoikeuksista käytävän säännöllisen vuoropuhelun avulla, jotta voidaan edistää tietojenvaihtoa sopimuspuolten oikeudellisesta kehityksestä ja lainsäädännön kehityksestä, vaihtaa kokemuksia täytäntöönpanosta, toteuttaa tiedotustoimia ja kuulemisia kolmansien maiden suhteen sekä tukea sopimuksessa tehtyjen sitoumusten täytäntöönpanoa.

7. PÄÄOMAN LIIKKEET JA MAKSUT

35. Sopimuksella on pyrittävä vapauttamaan täysin juoksevat maksut ja pääoman liikkeet, ja siihen olisi sisällytettävä standstill-lauseke. Tähän liittyy poikkeusmääräyksiä (esimerkiksi raha- tai valuuttakurssipolitiikan vakavien vaikeuksien yhteydessä tai toiminnan vakauden valvontaa tai verotusta varten), joiden on noudatettava pääoman vapaata liikkuvuutta koskevia perussopimuksen määräyksiä. Neuvotteluissa on otettava huomioon suoriin investointeihin liittymättömien pääoman liikkeiden vapauttamisen arkaluonteisuus.

8. TULLI JA KAUPAN HELPOTTAMINEN

36. Sopimuksessa on määrättävä sopimuspuolten välisen kaupan helpottamisesta siten, että samalla varmistetaan tehokas valvonta. Tämän vuoksi siinä on oltava tuontiin, vientiin ja kauttakuljetukseen liittyviä sopimuspuolten sääntöjä, vaatimuksia, muodollisuuksia ja menettelyjä koskevia sitoumuksia. Näiden sitoumusten on täydennettävä yhteistyötä ja keskinäistä hallinnollista avunantoa tulliasioissa ja valtuutettuja talouden toimijoita koskevien ohjelmien vastavuoroista tunnustamista koskevaa voimassa olevaa sopimusta.

37. Sopimuksella olisi edistettävä tullin ja muiden kauppaan liittyvien menettelyjen alalla annettujen kansainvälisten sääntöjen ja standardien tehokasta ja johdonmukaista täytäntöönpanoa ja soveltamista, mukaan luettuina WTO:n määräykset ja Maailman tullijärjestön välineet sekä muun muassa tarkistettu Kioton yleissopimus.

Sopimuksessa on määrättävä tiettyihin kumpaakin sopimuspuolta kiinnostaviin aloihin liittyvien parhaiden käytänteiden ja kokemusten tunnustamisesta ja vaihdosta. Näitä aloja voivat olla esimerkiksi sääntöjen ja menettelyjen modernisointi ja yksinkertaistaminen, standardoidut asiakirjat, tariffiin luokittelu, avoimuus, vastavuoroinen tunnustaminen ja järjestöjen välinen yhteistyö. Sopimuksella on edistettävä lähentymistä kaupan helpottamisen alalla hyödyntäen tarvittaessa asiaan liittyviä kansainvälisiä standardeja ja välineitä.

38. Sopimuksella on edistettävä sitä, että tulliviranomaiset panevat teollis- ja tekijänoikeudet täytäntöön tehokkaasti ja toimivalla tavalla kaikissa tilanteissa, joissa tavarat ovat tullin valvonnassa, ja kattavasti eri teollis- ja tekijänoikeuksien suhteen.

39. Kaupan helpottamista koskevissa sopimuksen määräyksissä olisi otettava huomioon pienten ja keskisuurten yritysten kohtaamat haasteet.

9. KAUPPA JA KESTÄVÄ KEHITYS

40. Sopimuksessa on oltava kummankin sopimuspuolen sitoumuksia, jotka liittyvät kaupan ja kestäväen kehityksen sosiaalisiin ja ympäristönäkökohtiin. Sopimuksessa on oltava määräyksiä, joilla edistetään sosiaali- ja ympäristöalalla kansainvälisesti sovittujen standardien ja sopimusten noudattamista ja tehokasta täytäntöönpanoa kestäväen kehityksen välttämättömänä edellytyksenä. Sopimuksessa on myös oltava mekanismeja, joilla tuetaan kunnollisten työolojen edistämistä panemalla sopimuspuolen alueella tehokkaasti täytäntöön Kansainvälisen työjärjestön (ILO) keskeiset työstandardit, jotka on määritelty vuonna 1998 annetussa työelämän peruseriaatteita ja -oikeuksia koskevassa ILO:n julistuksessa ja asiaa koskevissa monenvälisissä ympäristösopimuksissa, sekä mekanismeja, joilla tehostetaan yhteistyötä kauppaan liittyvien kestäväen kehityksen näkökohtien, kuten ilmastonmuutoksen, osalta. Lisäksi sopimuksessa olisi oltava määräyksiä, joilla tuetaan yritysten sosiaalista vastuuta koskevia kansainvälisesti tunnustettuja standardeja.

Sopimuksella olisi pyrittävä parantamaan kaupan ja sijoitusten myönteistä vaikutusta kestäväan kehitykseen. Lisäksi siinä olisi määrättävä laillisesti saatujen ja kestävien metsä- ja kalavarojen säilyttämisestä ja kestävästä hallinnoinnista ja niiden kaupan edistämisestä.

Lisäksi siinä on otettava huomioon toimenpiteet, joilla helpotetaan ja edistetään ympäristöalan tavaroiden, palvelujen ja teknologian kauppaa. Sopimuksessa on määrättävä näiden sitoumusten täytäntöönpanon ja sopimuksen sosiaalisten ja ympäristövaikutusten seurannasta sellaisen mekanismin avulla, johon myös kansalaisyhteiskunta voi osallistua. Lisäksi siinä olisi määrättävä riitojenratkaisumekanismista.

10. SÄÄNTELY-YHTEISTYÖ

41. Sopimuksella on edistettävä sääntely-yhteistyötä kaupan ja investointien esteiden poistamiseksi sopivilla mekanismeilla, joihin kuuluu tarvittaessa tarpeettomien sääntelyerojen vähentäminen muun muassa noudattamalla tarkemmin kansainvälisiä sääntöjä ja standardeja, jotta kauppaa voidaan helpottaa ja samalla varmistaa säännösten laatu ja tehokkuus. Sopimuksella olisi tuettava vaikutustenarviointien ja julkisten kuulemisten laajaa käyttöä, mukaan lukien vientiä koskevien asetusluonnosten erityisvaikutusten ja toimien oikeasuhteisuuden arviointi.

Sopimukseen voidaan sisällyttää yhtiöoikeutta ja yritysten hyvää hallintotapaa koskevia määräyksiä, esimerkiksi määräyksiä valtioiden rajat ylittävistä sulautumista investointien edistämiseksi.

11. MUUT ALAT

42. Sopimukseen voi sisältyä määräyksiä yhteistyöstä muilla kauppasuhteeseen liittyvillä aloilla.

12. SÄÄNNÖSTEN AVOIMUUS

43. Sopimukseen on sisällytettävä määräyksiä seuraavista aiheista:
- sitoumus kuulla sidosryhmiä, ennen kuin kauppaan vaikuttavia säännöksiä otetaan käyttöön;
  - kaikkien kansainväliseen tavaroiden ja palvelujen kauppaan vaikuttavien yleisten sääntöjen julkaiseminen ja niistä järjestettävä julkinen kuuleminen;

- menettelyt säännöksistä kaupalle aiheutuvien ongelmien välttämiseksi varhaisessa vaiheessa;
- avoimuus kansainväliseen tavaroiden ja palvelujen kauppaan vaikuttavien säännösten hallinnon, täytäntöönpanon ja soveltamisen yhteydessä, mukaan luettuina asianmukaiset tarkistusmenettelyt;
- sellaisten tiedotuskeskusten ja keskitettyjen palvelupisteiden luominen, joista saa nopeasti tietoa ja vastauksia sopimuksen toimintaa koskeviin kysymyksiin ja kyselyihin.

13. INSTITUTIONAALISET PUITTEET JA LOPPUMÄÄRÄYKSET

44. Tämän sopimuksen ja tekeillä olevan puitesopimuksen välille on luotava selkeät oikeudelliset ja institutionaaliset yhteydet. Näin olisi varmistettava ulkoinen johdonmukaisuus erityisesti määräysten olemassaolon, soveltamisen, soveltamisen keskeyttämisen ja purkamisen osalta.
45. Sopimuksella on perustettava erityinen kauppakomitea seuraamaan sopimuksen täytäntöönpanoa. Tarpeen mukaan kauppakomitean puitteissa voidaan perustaa erityisaloilla toimivia komiteoita. Kauppakomitea raportoi työstään puitesopimuksen nojalla perustetulle sekakomitealle.
46. Kun neuvottelujen aloittamisesta on kulunut 12 kuukautta, komissio tarkastelee niiden sitoumusten täytäntöönpanoa, jotka Japani on antanut tullien ulkopuolisten kaupan esteiden poistamisesta EU:n kannalta tärkeillä aloilla laadittuja EU:n esimerkkiluetteloita koskevia etenemissuunnitelmia noudattaen erityisesti moottoriajoneuvoalan osalta sekä rautateitä ja kaupunkiliikennettä koskevassa etenemissuunnitelmassa. Komissio raportoi kirjallisesti arviointinsa tuloksista ja määrittää kauppapoliittista komiteaa kuullen Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 207 artiklan 3 kohdan mukaisesti, onko näiden sitoumusten täytäntöönpano joka suhteessa tyydyttävää. Jos näin ei ole, komission olisi, ottaen huomioon jäsenvaltioiden näkemykset, päätettävä keskeyttää neuvottelut.

Tämän arvioinnin kannalta tärkeä tekijä on se, miten loppukertomuksen liitteenä esitettävien "Tullien ulkopuolisista kaupan esteistä laadittuja EU:n esimerkkiluetteloita koskevien etenemissuunnitelmien" täytäntöönpano on edistynyt.

47. Riitojenratkaisu

Sopimuksen tulee sisältää tehokas ja sitova riitojenratkaisumekanismi, jolla varmistetaan, että sopimuspuolet noudattavat yhteisesti sovittuja sääntöjä.

Sopimuksessa on oltava määräyksiä ongelmien joustavasta ja nopeasta ratkaisemisesta, kuten sovittelumekanismi. Tähän mekanismiin turvautuminen ei rajoita sopimuspuolten oikeuksia ja velvoitteita tai sopimuksessa määrätyn riitojenratkaisumenettelyn käyttöä. Riitojenratkaisua ja sovittelua olisi sovellettava useimpiin sopimuksen määräyksiin, lukuun ottamatta määräyksiä, jotka koskevat yhteistyötä sopimuksen soveltamisalaan kuuluvilla aloilla. Sijoitussuojaa koskevan luvun osalta sopimuksessa olisi määrättävä ajanmukaisesta sijoittajan ja valtion välisestä riitojenratkaisumekanismista.

_____

DECLASSIFIED